

K r o n i k a Z w i ą z k o w a P Z K O

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
w Czeskim Cieszynie

=====

R O K 1 9 6 1

Sytuacja polityczno-społeczna

W roku 1961 rozpoczęto realizowanie zadań trzeciego pięcioletniego planu gospodarczego w naszym państwie i ogólne skracanie tygodniowego czasu pracy. Skrócony czas pracy miało już ponad 120 zakładów pracy. W tym roku rozpoczął się też na wielką skalę ruch "Brygad Pracy Socjalistycznej", zaś w związku z przypadającą w tym roku 40 rocznicą powstania KPC ruch podejmowania zobowiązań roboczych dla uczczenia tego jubileuszu.

Zaraz na początku roku /4.-9.1.1961/ obradował w Pradze polsko-czechosłowacki Komitet Współpracy Gospodarczej i Naukowo-Technicznej. Obrady zakończono podpisaniem umowy o współpracy w budowie kopalń miedzi i zakładów produkcji miedzi w Polsce oraz zapewnieniu Czechosłowacji dostaw tej miedzi, półfabrykatów i wyrobów z miedzi.

Na początku czerwca 1961 odbyły się rozmowy przedstawiciela Związku Radzieckiego premiera N. S. Chruszczowa, z przedstawicielem Stanów Zjednoczonych, Ameryki Południowej, prezydentem J. F. Kennedym, które oceniano jako pierwszy krok na drodze do trwałego pokoju, boć było to spotkanie przedstawicieli dwu największych mocarstw na świecie. Rozmawiano o najbardziej palących problemach współczesnej sytuacji międzynarodowej.

W niedzielę 30 lipca 1961 moskiewska "Prawda" a za nią w poniedziałek 31.7. nasze Rudé právo - wydrukowały pełny tekst projektu nowego "Programu Komunistycznej Partii Związku Radzieckiego" w celu poddania go szerokiej ogólnopartyjnej dyskusji. Projekt ten stanowił podstawowy dokument epoki budowania społeczeństwa komunistycznego w Związku Radzieckim.

Dnia 31 sierpnia 1961 rząd radziecki podał do wiadomości, że zdecydował się zrealizować doświadczalne wybuchy broni jądrowej pod naciskiem sytuacji międzynarodowej, którą wytworzyły kraje kapitalistyczne: - nie poszły one śladem ZSRR i nie wstrzymały w ogóle prób z bronią atomową.

W środę, dnia 27 września 1961 delegacja radziecka przedstawiła na sesji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych trzy ważne dokumenty,

zmierzające do: 1/ złagodzenia napięcia międzyporodowego, 2/ szybkiej i zupełnej likwidacji kolonializmu, 3/ zakazu wszelkich prób z bronią nuklearną wraz ze sprawą powszechnego i zupełnego rozbrojenia.

Najważniejszym zdarzeniem w ruchu robotniczym był XXII Zjazd KPZR, który rozpoczął się dnia 17 października 1961 w Pałacu Zjazdowym na Kremlu. /Nowy ten budynek posiada na parterze 4.000 miejsc na sali i 2.000 miejsc na balkonie. Każde krzesło posiada aparaturę umożliwiającą słuchanie programu w 29 językach świata - dla porównania - w ONZ tłumaczy się tylko na 5 języków/. Do najważniejszych uchwał Zjazdu należały: uchwalenie nowego programu partii, uchwalenie zmian w statucie, uchwała o "Mauzoleum im. W.I.Lenina" /w realizacji tej uchwały trumnę ze zwłokami J.W.Stalina przewieziono pod mur kremłowski między groby zasłużonych/. Uczestnicy Zjazdu wzięli udział w odsłonięciu pomnika Karola Marksa na Placu Swierdłowa w Moskwie/niedziela 29.10./

W roku 1961 człowiek poczynił dalsze kroki w zdobywaniu Kosmosu. Dnia 4 lutego 1961 wystrzelił Związek Radziecki ciężkiego satelitę Ziemi /6.483 kg/ przy pomocy kilkustopniowej rakiety a dnia 12 lutego dalszego ciężkiego satelitę, z którego wystrzelono dalej automatyczną stację międzyplanetarną w stronę planety W e n u s, Miała wagę 643,5 kg i niosła tarczę z godłem państwowym ZSRR. Dnia 9 marca 1961 wypuścił Związek Radziecki czwarty statek kosmiczny /4.700 kg/ w celu udoskonalenia konstrukcji statku i jego systemów zapewniających niezbędne warunki do lotu człowieka. Statek zawierał kabinę z psem doświadczalnym /Czarnouszka/ i dalszymi obiektami biologicznymi. Po wykonaniu zadań statek ten na rozkaz z Ziemi jeszcze tego samego dnia wylądował w określonym rejonie ZSRR.

Dzień 12 kwietnia 1961 zapisał się w historii ludzkości złotymi literami: Związek Radziecki wypuścił na orbitę naokołoziemską statek kosmiczny "Wostok" z pierwszym człowiekiem na pokładzie. Tym pierwszym kosmonautą był radziecki lotnik - major Jurij Aleksejewicz G A G A R I N. Statek ten wraz z kosmonautą ważył 4.725 kg /bez ostatniego członu rakiety/. Po jednym okrążeniu Ziemi statek szczęśliwie wylądował w określonym rejonie Związku Radzieckiego. Ten dłuższy pobyt człowieka w stanie nieważkości i znoszenie nadmiernego ciśnienia w czasie startu i wprowadzaniu na orbitę, jak również w czasie powrotu na Ziemię, nie wpłynęły ujemnie na stan zdrowotny lotnika-kosmonauty.

Dnia 6 sierpnia 1961 wypuścił znów Związek Radziecki dalszy statek kosmiczny "Wostok 2" z lotnikiem-kosmonautą. Tym razem leciał German Stiepanowicz T I T O W. Celem jego lotu było zbadanie wpływu długotrwałego lotu po orbicie na organizm ludzki i lądowania na Ziemi oraz zbadanie zdolności do pracy człowieka przez dłuższy czas przebywającego w stanie nieważkości. Waga statku wynosiła 4.731 kg. Leciał po orbicie, której najmniejsza odległość od Ziemi,

tw. perigeum, wynosiła 178 km, zaś największa odległość /tw. apogeum/ 257 km. Początkowy czas okrążenia Ziemi wynosił 88,6 minuty. Lot tego statku trwał 25 godzin, w czasie których statek wykonał 17 okrążeń Ziemi i szczęśliwie potem wylądował dnia 7 sierpnia 1961 w pobliżu miejsca lądowania Wostoku 1 i Gagarina w dniu 12 kwietnia 1961.

Jeśli chodzi o dalsze najważniejsze wydarzenia społeczne i inne na terenie naszej republiki w tym roku, to trzeba wymienić przede wszystkim ogólnopolski spis ludności, domów i mieszkań, który przeprowadzono dnia 1 marca 1961. W sobotę, dnia 29 kwietnia 1961 nastąpiło uroczyste otwarcie nowo wybudowanego Domu Kultury w Cz. Cieszyń, gdzie miał odtąd swą stałą siedzibę Teatr Czeskocieszyński /Těšínské divadlo/. Dnia 14 maja 1961 odsłonięto w ramach obchodów 40-lecia KPC w Orłowej pomnik ofiarom demonstracji robotniczej podczas starcia z policją w r. 1925 na rynku w Orłowej.

Dnia 3 grudnia 1961 odbyły się na całym terenie republiki wybory sędziów zawodowych oraz ławników czyli sędziów "z ludu". Wybierano sędziów sądów powiatowych. W powiecie karwiskim wybierano 20 sędziów zawodowych i 875 ławników, zaś w powiecie frydecko-misteckim 10 sędziów zawodowych i 450 ławników. Z 1 085 806 wyborców w okręgu południowomorawskim głosowało 98,74 %, a głosy swe dla kandydatów proponowanych oddało 1 070 600 wyborców czyli 99,96 %.

Warto również zaznaczyć, że w r. 1961 Powiatowa Rada Narodowa w Karwinie, której wydziały były pomieszczane w wielu budowlach i trudno się było orientować co gdzie załatwić a nie stracić wiele czasu - przeniosła je wszystkie do jednego wielkiego budynku nowo wybudowanego w Karwinie VI - Nowym Mieście. Przyczyniło się to do lepszego zorganizowania prac tych wydziałów dla dobra wszystkich obywateli tego powiatu.

W 1961 r. upłynęło również pełnych 20 lat od napaści wojsk hitlerowskich na Związek Radziecki. Z tej okazji ZG PZKO wystosował do władz radzieckich rezolucję następującej treści:

Ambasador Związku Radzieckiego
w P r a d z e

W 20 rocznicę zbrodniczej napaści na Związek Radziecki cały postępowy świat przypomina sobie heroiczne zmagania wojsk i narodów radzieckich z faszystowskim najeźdźcą w obronie najistotniejszych praw ludzkich i sprawiedliwego ustroju.

Uświadamiając sobie ważność owej rocznicy dołączamy i my, członkowie Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Czechosłowacji swój głos do żądań milionów ludzi całego świata, opowiadających się za urzeczywistnieniem postulatów pokojowej polityki Wielkiego Kraju Rad, polityki, która w służbie

postępu i sprawiedliwości społecznej konsekwentnie zdąża do pokojowego załatwienia wszystkich spornych spraw na arenie międzynarodowej. W duchutej polityki domagamy się całkowitego rozbrojenia i przeciwstawienia się zakusom militarystycznym elementów, zwłaszcza zachodnio-niemieckich rewanżystów, uzbrajanych przez swych sojuszników w broń termojądrową. Popieramy i popierać będziemy pokojową politykę współistnienia, której niezbędnym warunkiem jest podpisanie umowy z Niemcami i pokojowe załatwienie sprawy Berlina.

My, członkowie Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Czechosłowacji dołożymy wszelkich starań, aby poprzez własną codzienną pracę i aktywną działalność związkową przyczynić się do jeszcze większego rozkwitu naszej socjalistycznej ojczyzny, której wkład w walkę o utrzymanie pokoju, prowadzoną przez kraje obozu socjalizmu przy boku Związku Radzieckiego, stanowić będzie gwarancję, iż nigdy już nie powtorzą się wypadki sprzed lat dwudziestu.

Zarząd Główny
Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego
w Czechosłowacji /1/

Również po raz drugi w r. 1961, w związku z propozycjami Związku Radzieckiego na sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ w imieniu członków Związku zabrał głos ZG PZKO wysyłając deklarację następującej treści:

Do Centralnego Komitetu Obróńców Pokoju
w P r a d z e

My, aktywiści Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, uswiadami-ając sobie w pełni historyczne znaczenie i doniosłość propozycji Związku Radzieckiego, popartych przez naszą republikę oraz pozostałe kraje obozu socjalizmu, posunięć zmierzających do ostatecznego uregulowania sprawy Berlina i zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami.

Żyjąc i pracując w bratniej jedności z Czechami, Słowakami, oraz obywatelami innych narodowości, mamy możliwość, by zadokumentować czynem naszą internacjonalistyczną postawę. Na podstawie własnych, bolesnych doświadczeń przeszłości wiemy, jakie niebezpieczeństwo kryje dla ludzkości wszelkiego rodzaju faszyzm i ekspansywny imperializm.

Dlatego dołączamy dziś nasz głos do żądań domagających się ukrocenia rewanżystowskich zachcianek i podjęcia odpowiednich kroków w celu utrwalenia pokojowych zdobyczy naszego ludu.

Zadania nasze poprzemy usilną pracą zarówno w dziedzinie produkcyjno-ekonomicznej, jak i kulturalno-oświatowej, której nowy, owocny etap otwarliśmy zagałając Miesiąc Oświaty, Książki i Prasy.

Nigdy więcej wojny, pręcz z faszyzmem, niech żyje pokój - nasza przyszłość i szczęśliwe jutro całej ludzkości !

Zarząd Główny
Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego
w Czechosłowacji /2/

Z j a z d y , k o n f e r e n c j e

Zgodnie z nowym statutem związkowym w r. 1961 nie odbył się ani Zjazd PZKO ani też konferencja związkowa. W dalszym ciągu pracowały władze związkowe, wybrane na VII Zjeździe PZKO z 10.4.1960 r.

A k c j e o g ó l n o z w i ą z k o w e

Bal ZG PZKO

Tradycyjny "Bal ZG PZKO" odbył się w sobotę, dnia 7 stycznia 1961 we wszystkich lokalach hotelu "Piast". Organizatorem tegorocznego balu był z polecenia ZG PZKO zespół piosenki i tańca "Górnik".

Impreza ZG PZKO z okazji 40-lecia KPC

Zarząd Główny PZKO zorganizował w dniu 22 kwietnia 1961 w sali hotelu Piast z okazji 40 rocznicy powstania KPC uroczystą a k a d e m i ę w Cz. Cieszyń. Wzięli w niej udział: przedstawiciele Okręgowego Komitetu Frontu Narodowego, Powiatowej Rady Narodowej, Miejskiego Komitetu KPC oraz wielu starych komunistów z szeregow członkowskich PZKO. Uroczyste przemówienie wygłosił jeden ze współzałożycieli partii na naszym terenie, Leon Sztuła z Karwiny-Darkowa, członek ZG PZKO. W czasie akademii wręczyli pionierzy starym zasłużonym działaczom partyjnym wiązanki kwiatów /czerwonych goździków/ jako symboliczny wyraz podziękowania za ofiarną pracę dla dobra ludu, pracującego. W programie artystycznym aktorka Sceny Polskiej zarecytowała monolog Henryka Jasieczka pt. "Po- legli nie umierają" nagrodzony w konkursie "Zwrotu". Była również recytacja "Partii" Majakowskiego w wykonaniu Tadeusza Chrzęszczy, był występ chóru męskiego nauczycieli polskich, chóru żeńskiego z Cz. Cieszyna i Bystrzycy oraz chóru mieszanego "Lira" z Karwiny-Darkowa wraz z tercetem i orkiestrą. Publiczność dopisała.

Ukraiński Zespół

Poddukieleński Ukraiński Zespół Piosenki i Tańca z Preszową gościł na naszym terenie na zaproszenie ZG PZKO również w ramach obchodów 40-lecia KPC. Zespół liczył około 120 osób a przedstawiał publiczności swój dorobek kulturalny uzyskany w ciągu 5 lat swej pracy.

c Dnia 5 czerwca 1961 odbył się w sali "Piasta" występ tego zespołu a organizatorem był w Cz. Cieszyń ZG PZKO. Dalszy występ odbył się dnia 6 czerwca w sali Domu Robotniczego w Trzyncu. Organizatorem tego wieczoru były koła PZKO z Trzyncza oraz Klub Zakładowy huty trzynieckiej.

Wykonanie programu stało na wysokim poziomie, urzekały swą melodią pieśni w wykonaniu chóru mieszanego czy solistów, porywały swą brawurą tańce ukraińskie, czarowały swą barwnością bogate stroje ludowe. /4/

Festyn Górski

Na terenie budującego się ośrodka szkoleniowego zorganizował ZG PZKO dnia 15 lipca /sobota/ po południu i 16 lipca /niedziela/, przez cały dzień nową imprezę a to, F e s t y n G ó r s k i, który miał zapoczątkować nową tradycyjną imprezę związkową. W sobotę wieczorem były występy małych zespołów i wspólne ognisko. Do tańca przygrywała orkiestra taneczna PZKO z Cz. Cieszyna. Ognisko to było zarazem ogniskiem pożegnalnym dla uczestników kursu internatowego pracy kulturalno-oświatowej.

W niedzielę przed południem odbył się turniej siatkówki zespołów koł PZKO a po południu od godz. 14 do wieczora trwał program artystyczny w wykonaniu najlepszych zespołów i kursistów. Wystąpił również walecki zespół regionalny „Dubrava” z Valaskich Klobuk. Naturalnie były również tradycyjne gry i atrakcje festynowe. /5/

Zagajenie MOKiP

W piątek, dnia 29 września 1961 odbył się w sali hotelu „Piast” szeroki aktyw pracowników terenowych koł PZKO, członków plenum ZG PZKO i odpowiedzialnych aktywów oraz komisji przy ZG PZKO z okazji rozpoczęcia tegorocznego Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy. Omawiano najważniejsze problemy pracy kulturalno-oświatowej. Na zakończenie aktywu koncertowała Filharmonia Górnicza z Zabrze.

Filharmonia Górnicza z Zabrze

W dniach od 29 września do 2 października 1961 gościła na naszym terenie orkiestra symfoniczna Filharmonii Górniczej Związku Zawodowego Górników z Zabrze. Dała w zasadzie trzy koncerty: w piątek 29.9. w Cz. Cieszynie, w sali hotelu „Piast”, w sobotę 30. 9. w sali Domu Robotniczego w Trzyncu oraz w niedzielę 1 października 1961 w Domu Oświaty w Karwinie 2-Kopalnie. Z programu najbardziej się podobały: „Uwertura” do opery Moniuszki „Paria”, Wład. Gorzyńskiego „Pastuszek na hali”, „Poemat” Z. Fibicha, „Taniec z szablami” Chaczaturiana, „Wesoła polka” Olearczyka itp. Dyrygował Emil Gielnik. Wszystkie utwory muzyczne były dobrze dobrane i dlatego publiczność je okłaskiwała rżęsiście.

Zespół ten na zakończenie swego pobytu na naszym terenie wziął również udział w pogrzebie zmarłego inspektora szkolnego Józefa Mrozka w poniedziałek 2 października 1961 w Cz. Cieszynie. /6/

Współzawodnictwo Koł PZKO

W poszczególnych etapach współzawodnictwa Koł z okazji zbliżającego się 15-lecia PZKO oceny etapowe przedstawiały się następująco:

a/ Po pierwszym etapie /IV kwartał 1960 r./:

Na pierwsze miejsce wysunęło się Koło w Suchej Górnej zdobywając 522 punktów, na drugim znalazło się Koło Cz.Cieszyn-Sibica, na 3 - Karwina-Darkow, na 4 - Cz. Cieszyn, 5. Hawierzów I, 6. Skrzeczón, 7. Karwina-Henryk, 8. Karwina-Solca, 9. Karwina I - Miasto, 10. Gnojnik itd. Za prawidłowe przesyłanie meldunków wyróżnione zostało Koło Cz.Cieszyn-Sibica, za największą ilość pozyskanych członków wyróżniono Koło Karwina I - Miasto.

b/ Po drugim etapie /I Kwartał 1961 r./ - 71 meldunków współzawodnictwa :

Na pierwszym miejscu znalazło się Koło PZKO Karwina-Darków z 953 punktami, na drugim Sucha Górna z 947 punktami i na trzecim Cz.Cieszyn-Sibica z 885 punktami. Na dalszych miejscach umiesciły się Koła PZKO: Karwina II-Solca, Skrzeczón, Karwina I-Miasto, Łąki nad Olzą, Wędrynia, Karwina II-Henryk, Hawierzów-Centrum itd.

c/ Po trzecim etapie /II kwartał 1961 r./:

W trzecim etapie współzawodnictwa, zakończonym dnia 30 czerwca 1961 wyniki przedstawiały się następująco: Na 1 miejscu znalazło się Koło Karwina II-Granice z 728 pkt., 2. Orłowa I z 678 pkt., 3. Karwina-Darkow z 634,5 pkt., 4. Łąki nad Olzą 634,5 pkt., 5. Orłowa II-Łazy z 574 pkt. itd.

Po zsumowaniu wyników we wszystkich trzech etapach ilość punktów i stąd lokata Koł przedstawiały się następująco:

1.	Koło PZKO	Sucha Górna.....	1	597,5	pkt.
2.	"	" Karwina III-Darkow.....	1	595	"
3.	"	" Łąki nad Olzą.....	1	209,5	"
4.	"	" Karwina I-Miasto.....	1	153	"
5.	"	" Karwina II-Granice.....	1	151	"
6.	"	" Cz.Cieszyn-Sibica.....	1	091,5	"
7.	"	" Skrzeczón.....	1	036	"

W dalszej kolejności uplasowały się Koła: Wędrynia, Mosty k. Jabł., Orłowa I, Orłowa II-Łazy, Karwina II-Solca, Ropica, Karwina-Stare Miasto, Czeski Cieszyn itd. /7/

Konferencja aktywistów

Dnia 4 listopada 1961 odbyła się w sali hotelu "Piaś" konferencja aktywistów PZKO z okazji zakończenia MOKiP oraz dla ogłoszenia wyników pierwszego roku współzawodnictwa Koł. Referat okolicznościowy wygłosił sekretarz ZG PZKO Eugeniusz Suchanek.

Na czele tabeli koł, które cały rok aktywnie i wszechstronnie pracowały, znalazły się Koła: Karwina III-Darków, Łąki nad Olzą, Karwina II-Henryk i

Sucha Górna. Otrzymały one dyplomy pamiątkowe i nagrody pieniężną przewidziane w regulaminie. Również dalszych 16 Koł otrzymało jeszcze pamiątkowe dyplomy. Nagrodzone zostały Koła, które najlepiej wykonywały się ze swych obowiązków w poszczególnych kwartałach. Były to Koła: Karwina-Darkow, Karwina-Stalingrad, Orłowa III-Poreba, Orłowa II-Łazy, Cz.Cieszyn-Sibica i Karwina I-Miasto.

Z 93 Koł zostało ocenionych w pierwszym roku współzawodnictwa 82 Koł. Chyba w pozostałych 11 Kołach też się "coś działo", ale nie uważały to chyba za godne "do sprzedania". /8/

Kontakty z Olsztynem

Zarząd Główny PZKO nawiązał w r. 1961 kontakt z nowym środowiskiem kulturalnym w Polsce, a mianowicie z Towarzystwem Kulturalno-Społecznym "Pojezierze" z siedzibą w Olsztynie. Towarzystwo to zajmuje się popularyzacją piękna ziemi mazurskiej i pielęgnowaniem folkloru.

W czasie wakacji bawił na Mazurach w charakterze gościa "Pojezierza" nasz młody malarz i architekt inż. Bronisław Firle. W październiku zaś przyjechał do nas sekretarz "Pojezierza" Władysław Ogrodziński, literat i publicysta, aby zapoznać się z formami pracy PZKO. /9/

Wystawa plakatu leninowskiego

ZG PZKO w ramach współpracy z Konsulatem Generalnym PRL w Ostrawie i Polskim Biurem Informacyjnym w Pradze otrzymał do dyspozycji przenośną wystawę leninowską, składającą się z 30 artystycznie wykonanych plakatów, wyróżnionych w konkursie z okazji 90-lecia urodzin W.I.Lenina. Są to dzieła wybitnych polskich grafików: Fangora, Lenicy, Węgrzyna, Starowiejskiego i innych. Wystawa była zainstalowana w wielu świetlicach, między innymi w nowym Domu Kultury w Cz. Cieszynie i w Domu Ludowym w Trzyncu. Poza tym w lokalach Powiatowego Domu Kultury w Karwinie II.

K o n k u r s y

Konkurs z okazji 40-lecia KPC

Zarząd Główny PZKO i redakcja Głosu Ludu ogłosiły wspólny konkurs z okazji 40rocznicy powstania KPC pod hasłem "Ruch robotniczy w literaturze". W numerach czasopisma "Głos Ludu" pojawiały się od soboty 25 lutego 1961 w odstępach 14-dniowych fragmenty utworów, post'powych pisarzy czechosłowackich odnoszące się właśnie do wydarzeń w historii ruchu robotniczego w Czechosłowacji. Zadanie czytelników polegało na odgadnięciu autora i tytułu dzieła, z którego wyjątek był drukowany. Rozwiązania na odpowiednich kuponach wyciętych z danych numerów Głosu Ludu przesyłano do sekretariatu ZG PZKO.

Dla informacji np. dnia 10 marca 1961 odbyło się pierwsze takie losowanie konkursowe. Chodziło o fragment książki Marii Pujmanowej pt. "Igranie z ogniem". Nagrody za trafne odpowiedzi otrzymali; 1. Janina Byrtus, Trzyniec II /"Encyklopedia Współczesna"/, 2. Fukała Denuta, Trzyniec I /3 tomy prozy A. Mickiewicza/, 3. Kokosz Ewa, Skrzeczoń /książkowe wydania SLA/, 4. Putniorz Marta, Trzyniec I /książkowe wydania SLA/, 5. Przeczek Zdzisław, Trzyniec I /książkowe wydania SLA/. Poza tym przekazano dalsze nagrody pocieszenia. /11/

Podobnie było z dalszymi fragmentami konkursowymi.

Konkurs recytacji z okazji 40-lecia KPC

Tegoroczny konkurs recytacji i prozy artystycznej poświęcony był uczczeniu 40 rocznicy powstania KPC. Przeważały więc w nim utwory Władysława Broniewskiego, Majchrzaka, Pasternaka i innych. Eliminacje odbyły się w 5 kategoriach wiekowych w dniach 25 - 29 kwietnia 1961 w salce posiedzeń hotelu Piast w Cz. Cieszyńskie. Z 95 uczestników konkursu zwycięzcami zostali:

Kategoria I : 1. Jolanta Świerczek, 2. Halina Hilla, 3. Marta Matuszyńska

Kategoria II: 1. Leokadia Bajger, 2. Maria Sikora, 3. Jadwiga Branna

Kategoria III: 1. Danuta Matyaszek, 2. Alicja Lincer, 3. Jolanta Stachura

Kategoria IV: 1. Eugenia Łukosz, 2. Halina Kubeczka, 3. Anna Siostrzonek

Kategoria V : 1. Maria Nieciąg, 2. Wanda Pribula, 3. Małgorzata Lincer. /12/

Konkurs śpiewaczy PZKO 1961

Tegoroczny konkurs śpiewaczy przyniósł następujące wyniki:

C h ó r y m i e s z a n e :

Kat. I: 1. "Harmonia" Łazy, dyryg. Eug. Fierla
2. Karwina-Solca, dyryg. Tad. Gajger
3. "Przełęcz" Mosty k. Jabł., dyryg. Karol Wronka
4. "Hasło" Skrzeczoń, dyr. Rudolf Wójcik.

Kat. II: 1. "Lira" Darków, dyr. Józef Wierzgoń
2. Błędowice Dolne, dyr. Karol Jaworek
3. "Lira" Karwina 2-Henryk, dyr. Rudolf Wojnar

Kat. III: 1. Koszarzyska, dyr. Gustaw Zuczek

C h ó r y m e s k i e :

Kat. I: 1. Orłowa-Bogumin, dyr. Brunon Rygiel
2. Chór Nauczycieli Polskich, dyr. Karol Heczko
3. Sucha Górna, dyr. Zygmunt Pietraszek

- Kat. II: 1. "Siła" Stonawa, dyr. Józef Firla
2. "Hejnał" Karwina I, dyr. Franciszek Chowaniec

C h ó r y ż e ń s k i e :

- Kat. I: 1. "Halka" Stonawa, dyr. Józef Firla
2. Olbrachcice, dyr. Walter Wygrys
3. Nydek, dyr. Jan Kupiec
4. Czeski Cieszyn, dyr. Alojzy Kaleta
5. Bystrzyca, dyr. Władysław Cieślak

- Kat. II: 1. Szkoła Ekonomiczna, Cz. Cieszyn,
dyr. Marta Bury

Z e s p ó ł y p i e ś n i m a s o w e j :

1. Wędrynia, dyr. Rudolf Hes

Z e s p ó ł y k a m e r a l n e :

1. Podwójny kwartet męski "Gama" Sucha Górna
2. Tercet żeński Karwina 3 - Darkow
3. Podwójny tercet żeński "Melodia" Sucha Górna
4. Tercet żeński Karwina II-Henryk
5. Kwartet męski Wędrynia

S o l i ś c i :

1. Kajzar Leon - bas, Sucha Górna
2. Woznica Fryderyk - tenor, Sucha Górna
3. Sikora Marta - sopran, Nydek
4. Bajer Kazimiera - alt, Sucha Górna

K o n k u r s t a n e c z n y :

W tegorocznym konkursie zespołów tanecznych /1961/ umieszczyły się na czołowych miejscach następujące zespoły taneczne:

- Kategoria I - "Olza"
II - Sibica
III - Sucha Górna
IV - Darkow

Konkurs "C o w i e s z o P Z K O ? "

Na łamach "Jutrzenki" - pisemka dla dzieci szkolnych niższych roczników, ogłosił Zarząd Główny PZKO konkurs na najlepszy opis życia Koła PZKO, jego pracy, kontaktów ze szkołą. Redakcja "Jutrzenki" wyróżniła prace następujących uczniów i uczennic:

- Jadzi Milerskiej - z Nydku,
Piotra Przeczka - z Pietwałdu,
Kazimierza Wozniaka - z Karwiny,
Tadeusza Wantuży - z Bystrzycy,
Eugonii Matuszek - z Orłowej-Łazów.

Warto przytoczyć słowa laureatki tego konkursu Jadzi Milerskiej, która w swym wypracowaniu napisała na zakończenie takie słowa: "Z naszej rodziny

wszyscy biorą udział w pracy PZKO. I ja będę aktywnym członkiem PZKO ,kiedy dorosnę." - Oby się tak stało u wielu dalszych dzieci! /14/

Konkurs szkolnych zespołów teatralnych

W roku szkolnym 1960/61, przebiegał konkurs szkolnych zespołów teatralnych, którego zwycięzcami zostały szkoły:

- Kat. I: 1. Polska Szkoła Ludowa Skrzeczon' /OkKasi, co gąski zgubiła /
2. Polska Szkoła Ludowa Bystrzyca /"Dwie Marysie" /
3. Polska Szkoła Ludowa Kocobędz /"Zaczarowana fujarka" /
- Kat.II: 1. Polska Szkoła Ludowa Newsie /"Maja" /
2. Polska Szkoła Ludowa Nowy Bogumin /"O krasnoludkach i sierotce Marysi" /
3. Polska Szkoła Ludowa Cz. Cieszyn /"O krasnoludkach i sierotce Marysi" /
- Kat.III: 1. Pol. 8-letnia Szkoła Średnia Trzyniec-Osiedle /"O flisaku i Przydrożce" /
2. Pol. 8-letnia Szkoła Średnia Karwina/Henryk /
3. Dwie równorzędne: 1. Pol. 8-letnia Szkoła Średnia Karwina VI-Stalingrad /"Snieżek" /
2. Pol. 8-letnia Szkoła Średnia Wędrynia /"Podanie o Piaskie" /

Specjalne wyróżnienie w kategorii III, /równorzędne z pierwszym miejscem/ - za ścisłą współpracę ze Stowarzyszeniem Rodziców i Przyjaciół Szkoły, otrzymała Polska Ośmioletnia Szkoła Średnia w Suchej Górnej /"Baśń o szlachetnym rycerzu Gottfrydzie" /.

Kiermasz książkowy MOKP

Na tegoroczny kiermasz książkowy z okazji Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy rozprowadzono ogółem 12 tysięcy kuponów a do rozlosowania przeznaczono 50 wartościowych nagród. Kuponów te wykupowano w czasie wystawek książek, które odbywały się w Kołach - sprzedano na nich książek za 80 tysięcy KŁs. Najwięcej kuponów /losów/ i książek sprzedają Koła: Orłowa-Lazy, Wędrynia, Skrzeczon, Cz. Cieszyn i Karwina VI.

Jedynie trzy Koła /Dolna Łomna-Kamienite, Bukowiec i Tyra/ nie sprzedają ani jednego kuponu a tak samo żadnej książki.

Losowanie nagród przeprowadzono dnia 28 listopada 1961 na zebraniu aktywu czytelnicko-bibliotekarskiego. Nagrody przypadły na losy: 1. moped - 7782, 2. radio - 4531, 3. rower - 4845, 4. aparat fotograficzny - 11 981, 5. wybór dzieł - 2000 i dalsze jeszcze nagrody w postaci wartościowych książek. /15/

Konkurs czytelniczy 1961/62 /VIII/

Na nowy rocznik konkursu czytelniczego, ósmego z rzędu, ogłoszonego przez ZG PZKO na zagajenie MOKP

wytypował aktyw czytelniczo-bibliotekarski następujące książki:

Maria Dąbrowska - "Wybór opowiadań"
Julian Strykowski - "Bieg do Fragała"
Gabriela Zapolska - "Panna Maliczewska"
Lech Utracki - "W krainie Tauedżin-Padyszacha"
Henryk Jesiczek - "Morze Czarne jest błękitne"
Jan Otčenášek - "Romeo, Julia i zmrok"
Ted Allna, Sydney Gordon - "Skalpel i miecz"
Praca zbiorowa - "Pierwszy kosmonauta". /16/

Jubileuszowy konkurs zespołów teatralnych 1960-1962

W ramach pierwszego etapu tego konkursu brało udział 50 zespołów, z których od kategorii I zaszeregowały się 4 zespoły, do II kategorii 7 zespołów a do III - 20 zespołów, zaś do kategorii małych form scenicznych 19 zespołów.

Na podstawie wyników tego pierwszego etapu zaszeregowanie zespołów teatralnych przedstawia się następująco:

Kategoria I: Karwina VI-Stalingrad, Lutynia Górna, Skrzeczon, Wędrynia

Kategoria II : Boconowice, Karwina-Henryk, Łąki n.Olzą

Kategoria III: Błędowice Dolne, Datynie Dolne, Grodziszcz, Grodek, Guty, Jabłonkow, Karwina-Sowinied, Karwina-Raj, Karwina-Stare Miasto, Karpętna, Kocobędz I, KocobędzII, Karwina-Granice, Ligotka Kameralna, Łomna Dolna, Mistrzowice, Mosty k. Jabł., Nawsie, Nawsie-Jasienie, Nydek, Olbrachcice, Oldrzychowice, Orłowa-Łazy, Piossek, Pioseczna, Ropica, Stanisławowice, Sibica, Smikowice, Sucha Górna, Stonawa, Trzanowice, Trzycieź, Tyra, Wierznio-wice, Wędrynia-Zaolzie.

Kategoria IV+małych form scenicznych: Bystrzyca, Dąrkow, Hawierzów-Centrum, Łomna Górna, Leszna Dolna, Karwina-Solca, Milikow, Mosty k. Cz.Cieszyna, Nydek-Głuchowa, Trzyniec I, Trzyniec-Osowki, Pudłów, Szonychel, Żywocice.

Po skończeniu I etapu, gdzie chodziło o ostateczne zaszeregowanie się do kategorii konkursowych z dniem 1 października 1961 rozpoczął się drugi etap konkursowy, który będzie trwał do 31 maja 1962r. a w którym zespoły będą walczyły o miejsca /1,2, i 3/ w swej kategorii.

Wyniki I etapu zostały ogłoszone na centralnej odprawie reżyserów w Cz. Cieszynie dnia 26.6.1961 oraz w biuletynie związkowym ZG PZKO "Nasza praca".

/17/

Nowe konkursy z okazji 15-lecia PZKO

Zarząd Główny ze względu na rok 1962, jako rok jubileuszowy dla naszego Związku ogłosił kilka konkursów z tej okazji. Do takich należały:

Konkurs na prace plastyczne pod hasłem "Wkład PZKO w budowanie lepszego jutra" w trzech grupach: a/ prace malarskie, b/ prace rzeźbiarskie, c/ prace graficzne - z terminem zamknięcia 30 kwietnia 1962.

Konkurs muzyczny na prace kompozytorskie w trzech grupach: a/ kameralny utwór instrumentalny względnie opracowanie piosenki na chór, b/ piosenka o tematyce współczesnej, c/ piosenkę rozrywkową. Termin zamknięcia 31 marca 1962.

Konkurs foto-filmowy w trzech grupach prac: a/ zdjęcia artystyczne /dowolne/, b/ zdjęcia reportażowe z życia i pracy PZKO, c/ filmy krótkometrażowe na taśmie 8 mm lub 16 mm, nieme lub udźwiękowione, trwające minimum 3 minuty z tematyką jak w punkcie b/. Termin zamknięcia 30 kwietnia 1962.

Konkurs świetlicowy - na opracowanie tematycznej wieczorów świetlicowych dostosowanych do akcji ogólnopństwowych /wydarzenia lutowe, MDK, 1 i 9 maja, MDD itd./ oraz

konkurs na opracowanie montażu świetlicowego o dal-
szej aktualnej dla Koła PZKO tematyce /np. 15 lat PZKO,
rocznice historyczne, sławni ludzie itd./. /18/

Turniej ping-pongowy ZG PZKO

Drużynowy turniej propagandowy tenisa stołowego z inicjatywy sekcji ping-pongowej Koła PZKO w Lesznej Dolnej pod protektorem ZG PZKO odbył się w niedzielę, dnia 10 grudnia 1961 w sali "Braterstwa". Udział wzięło 10 drużyn, czyli 40 graczy z całego terenu. Reprezentowane były Koła PZKO w Piosku, Trzyncu-Osówkach, Lesznej Dolnej, Cz. Cieszyńska, Żukowa, Dąbowa, poza tym były 2 drużyny "Hutnika", Pol. Jedenastolatka w Cz. Cieszyńskiej i zespół CZM Leszna Dolna.

Turniej wygrała druga drużyna "Hutnika" /Tad. Bła-
hut, Franc. Cuber, Bol. Krop i Stan. Zahradnik/, na
drugim miejscu umieszczała się drużyna Koła PZKO Dąbowa,
na trzecim PZKO Trzciniec-Osówka a na czwartym PZKO Cz.
Cieszyńska. Zwycięskie te drużyny otrzymały nagrody
ufundowane przez ZG PZKO. /19/

K u r s y :

Kurs tańców towarzyskich

Kurs tańców towarzyskich i ogłady towarzyskiej,
zorganizowany przez aktyw taneczny ZG PZKO rozpoczął
się dnia 5 lutego 1961 w sali jedenastolatki w Cz. Cie-
szyńskiej. Na pierwszej probie było ponad 100 osób, co
świadczy o wielkim zainteresowaniu kursem.

Uroczyste zakończenie kursu odbyło się w niedzielę, dnia 3 marca 1961 w sali Powiatowego Domu Pioniera i Młodzieży w Czeskim Cieszynie. /20/

Wieczorowy kurs papieroplastyki i zdobnictwa

Wieczorowy kurs papieroplastyki, zdobnictwa, literatury i dekoracji, zorganizowany przez komisję kulturalną /aktyw świetlicowy/ ZG PZKO rozpoczął się w środę dnia 8 lutego 1961 w salce posiedzeń ZG PZKO w hotelu "Piaś" w Cz. Cieszynie. Planowano razem 12 lekcji po 2,5 godz. przede wszystkim zajęć praktycznych.

Internatowy kurs pracy kulturalno-oświatowej

Internatowy, ogólnozwiązkowy kurs pracy kulturalno-oświatowej, odbył się w dniach od 3 do 15 lipca w ośrodku szkoleniowym w Koszarzyskach. Zajęcia były częściowo wspólne, a tak samo działkowe, fachowe w zespołach: śpiewaczym, teatralnym, świetlicowym i tanecznym. Kurs ten był w roku bieżącym dwuetapowy: osobno dla początkujących /pierwszy tydzień/ i osobno dla zaawansowanych /drugi tydzień/. Z ogólnej ilości 93 Kół kursisci w liczbie 87 rekrutowali się tylko z 44 Kół. Reszta kół raczej obojętnie zachowała się wobec wzbudzenia uczestników tego potrzebnego w pracy kół kursu. /21/

C z y n n o ś ć z e s p o ł ó w i s e k c j i Zarządu Głównego PZKO

a/ Sekcja Literacko-Artystyczna

Wieczory literackie SLA

Członkowie SLA brali znowu udział w spotkaniach z czytelnikami i członkami PZKO na tzw. wieczorach literackich, które odbyły się m. in. w Kółach:

Mosty przy Jabłonkowie - dnia 9 stycznia 1961 z udziałem Władysława Sikory, Gustawa Pyski, Wandy i Józefa Pribulow. Po wieczorze autorowie podpisywali książki, które zakupiono.

Karwina 2-Centrum - w ramach urządnego wieczoru świetlicowego

Nydek-Głuchowa - w dniu 7 maja. W programie była pogadanka o twórczości Gustawa Morcinka, wykład wygłosił Wilhelm Przeczek. Recytowali swoje utwory Bronisław Bielan i Władysław Sikora.

Seminarium SLA

Trzecie z rzędu seminarium literackie odbyło się w dniach 30 września i 1 października 1961 w Łomnej Górnej. Uczestniczył w nim również młody krytyk literacki Oldřich Rafaj i poeta Věnceslav Juřina, autor poematu "Petr Činger" i redaktor "Červeného květu". Członek olsztyńskiego oddziału literackiego Władysław Ogrodziński wygłosił tam pogadankę na temat środowiska literackiego Warmii i Mazur.

Wystawa malarska SLA

Instalowana była w dniach od 22 do 31 października w salce Domu Oświaty w Karwinie II. Zagajał otwarcie tej wystawy prof. Gustaw Fierla, na temat twórczości artystycznej mówił sekretarz ZG PZKO Eugeniusz Suchanek. Program kulturalny wykonał kwartet smyczkowy Pawła Kalety. Obecny był na zagajeniu również konsul PRL w Ostrawie Krzysztof Nowak, który niedawno objął placówkę w Ostrawie.

Wystawiali swe prace: Franciszek Świder, Bronisław Firla, prof. Gustaw Fierla, Karol Piegza, Tadeusz Berger, Bronisław Liberda oraz nowi artyści: Stanisław Bierski, J. Drong, Tad. Matuszek i E. Szymonek.

Do najciekawszych prac wystawianych należały: "Partyzanci" i "Kamieniarz" Fr. Świdra, "Woznica Żebroka", "Matkę z synem i córką" Gustawa Fierli, cykl drzeworytów Karola Piegzy.

Z młodszych twórców Bronisław Firla wystawił cykl rysunków ze Związku Radzieckiego, Tad. Berger śmiałe eksperymenty w kompozycjach a Bronisław Liberda ciekawe monotypie. /22/

b/ Teatr Lalek "B a j k a"

W roku 1961 dał ten zespół w terenie 4 premiery, 276 przedstawień, które oglądało 24 412 dzieci i 394 osób dorosłych. Zespół liczył 7 członków. W repertuarze znajdowały się następujące pozycje:

"Fafulaki-łobuziaki" - Z. Lorentza, odegrane 84 razy.
"O wilku i kozce" - Adama Wawrosza. Premiera odbyła się 24 kwietnia 1961.

"Dwie Marysie" - J. Korczakowskiej w reżyserii Wandy Serwatka /dekoracje i lalki Z. Hapala/. Premiera 1 września 1961.

"Bunt czarnych" - Adama Wawrosza, napisana na podstawie utworu "Sambo i jego lew" z muzyką Eugeniusza Fierli. /Autor utworu "Sambo..." G. Grant/

c/ Chór Nauczycieli Polskich

Chór Nauczycieli Polskich przy ZG PZKO kontynuował swą pożyteczną robotę, urządzając dla diatwy szkolnej "koncerty wychowawcze", które odbyły się między innymi w szkołach Karwina 2-Henryk, Jabłonków, Bystrzyca, Karwina I-Miasto, Orłowa, Stonawa, Błędowice Dolne, jak również i dla dorosłych jak np. 9.12.1961 w Błędowicach, dalej Suchej Gornej itd.

W dniach 18 i 19 listopada występował chór w Bielesku z okazji "Dnia Nauczyciela" oraz w Cieszynie w sali Teatru im. A. Mickiewicza na akademii z okazji 70-lecia urodzin Gustawa Morcinka, pisarza śląskiego.

Dnia 17 grudnia 1961 odbyła się w Cz. Cieszynie w sali hotelu "Piast" wieczornica tego zespołu, w programie której wystąpił chór męski, kwartet męski, tercet żeński oraz solisci zespołu a także recytatorzy

i zespoły taneczne a jako gawędziarze "Maciej" i Adam Wawrosz. Po koncercie była dla śpiewaków i członków ich rodzin zabawa towarzyska, podczas której grał zespół rytmiczny Zbigniewa Brzuski z Cz. Cieszyna.

d/ Chór męski Orłowa-Bogumin

Najważniejszym występem tego zespołu był udział w dniach 10-17 września 1961 w festiwalu kulturalnym pt. Dni Ziemi Raciborskiej wraz z gornosuską "Gumą" i popularnym "Maciejem". Poza występami zwiedzono Katowice, Wojewódzki Park Kultury i Wypoczynku, Planetarium Śląskie, gdzie urządzono dla zespołu specjalny seans, za co śpiewacy odwdziaczyli się pieśnią, śpiewaną pod sklepieniem planetarium - po raz pierwszy w historii tego planetarium.

e/ Zespół Pieśni i Tańca "G ó r n i k"

Zespół ten występował w sobotę, dnia 18 marca 1961, w Trzyncu, dnia 15 kwietnia 1961 w Suchej Górnej - oba razy z IV programem, zaś w dniu 15 maja 1961 w Czeskim Cieszynie na zaproszenie Miejscowej Rady Narodowej i Miejskiej Organizacji KPC w ramach uroczystości 40-lecia KPC.

W dniach 10-11 czerwca 1961 występował "Górnik" w Pradze, w parku J. Fučíka w ramach tzw. Polskiej niedzieli w specjalnym programie z pieśni i tańców polskich. W sobotę odbył się koncert w Teatrze Letnim, w niedzielę w Parku im. Fučíka. Chór brał udział w zagajeniu "Polskiej niedzieli" w Teatrze Letnim / z pieśnią polską i czeską/.

W lipcu zespół taneczny "Górnika" brał udział w regionalnych uroczystościach w Rożnowie /29 i 30.7.1961/. Pogoda nie dopisała, padał deszcz.

W niedzielę, 3.12. i w poniedziałek, 4.12.1961 "Górnik" był gościem Związku Górników Okręgu Zabrzeńskiego i występował w ramach dnia górnika, tzw. Barburki cztery razy w nowym Domu Muzyki i Tańca w Zabrzu. Pierwszy występ był dla załogi kopalni Makoszowy na uroczystej akademii, drugi dla emerytowanych górników tej kopalni i ich rodzin, trzeci dla młodzieży zawodowych szkół gorniczych okręgu zabrzeńskiego /należał do najbardziej udanych/ a czwarty dla pracowników dyrekcji kopalni okręgu i pracowników kulturalnych.

Poza tymi występami sumiennie przygotowywał premierę nowego programu. /23/

f/ Zespół Tańca "O l z a"

Dnia 18 czerwca 1961 odbyła się kolejna premiera piątego z kolei programu całonocznego tego zespołu. Na ten V Program "Olzy" złożyły się dwa ciekawe widowiska taneczne: I. "By świat był jak ogród" - piosenka Henryka Jasieczyńskiego i II. "Roztanczona polana" - do którego scenariusz napisał Franek Michalik. Premiera odbyła się w niedzielę w sali hotelu "Piast". Muzykę do obu widowisk opracował Bronisław Liberda, choreografia

Janiny Marcinkowej i Janiny Ferfeckiej, scenografia Tad. Wacławika.

Przed samą premierą, bo w dniach 27 i 28 maja 1961 brała "Olza" udział w święcie Związku Ukraińskich Pracujących-ch /KSUT/ w Świdniku, na zaproszenie zarządu głównego tego towarzystwa.

W niedzielę, dnia 10 września 1961 występowała "Olza" z całowieczorowym programem na uroczystości "Dnia Gornika" w parku Bożeny Nęmcovej w Karwinie 1.

W połowie września 1961 gościła "Olza" po raz piąty na "Dniach Gwarków Tarnogorskich", gdzie w 4 dniach dała 5 koncertów-występów: w Domu Kultury Energetyka w Łaziskach, Bytomiu-Bobruku na estradzie, na rynku w Tarnowskich Gorach, w Domu Kultury w Zabrze-Mikulczycach, Katowicach-Chorzowie. W tym czasie nawiązała "Olza" kontakt bezpośredni z Państwowym Zespołem Serbów Łużyckich w Budziszynie. /24/

W MOKP oraz Miesiącu Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej dała "Olza" 10 występów w miejscowościach takich jak: Trzyniec /28.11.1961/, Bogumin, Łąki nad Olzą, Lutyni Górnej, Wędryni, Suchej Górnej, Cz. Cieszyne, Darkowie, Bystrzyca a także w Polsce w Sosnowcu.

Ważne imprezy i akcje terenowe

30 lat pracy chórowej w Mostach p. Jabł.

W niedzielę, dnia 26 lutego 1961 odbył się w Mostach p. Jabłonkowie uroczysty koncert z okazji 30-lecia pracy chórowej w tej gminie. W programie były występy chóru, małych zespołów oraz widowisko regionalne ze śpiewami i tańcami piera Adama Wawrosza pt. "Na sząłaszu". Z historii chóru warto przytoczyć: Pierwszy chór pracujący dorywczo powstał w 1930 roku. Dyrygentami byli Ludwik Kocur i Alfons Brzuska. Chór powiększał się i, w roku 1931 miał już 50 członków, w 1933 - 70 śpiewaków, a w 1937 już 120 członków. Miał do dyspozycji kwartet nauczycielski, orkiestrę i 40-osobowy chór męski oprócz chóru mieszanego. Dyrygentem był Władysław Faja. Po wyzwoleniu liczył chór 40 śpiewaków. Dyrygentami byli J. Kluz, A. Plechnik, Mucha, Brunon Waszek, Władysław Cieslar, B. Michałek. W latach 1932-1933 chór męski prowadził jako dyrygent Karol Heczko.

Powstanie "Przełęcz" datuje się dniem 1 stycznia 1955, gdy istniał 80-osobowy zespół piosenki i tańca. Dyrygentem był Józef Mazur z Jabłonkowskiej. Po jego odejściu zespołem dyrygował Karol Wronka z Trzyna, który jest aktualnym dyrygentem zespołu w dniu jubileuszu 30-lecia pracy chórowej. /25/

Zespół ten w roku 1961 występował w dniach 29. i 30.4. oraz 1.5.1961 w Polsce a mianowicie na akademii przedmajowej w Ustroniu w sali tzw. "Prażakówki", gdzie dał koncert chóru oraz widowisko A. Wawrosza "Na sząłaszu". Potem występował również w sanatorium dla dzieci w Wiśle na Kubalonce i wreszcie brał udział w manifestacyjnym pochodzie pierwszomajowym w Ustroniu. /25/

"Oszeldówka" w Nieborach

Tradycyjny festyn letni zwany "Dniem Oszeldy" lub krótko "Oszeldówka" odbył się w niedzielę dnia 28.5.1961 w Nieborach w ramach uroczystości 40-lecia KPC. Program artystyczny wykonały zespoły: Zespół Ziemi Cieszyńskiej z Polski oraz zespoły PZKO. /26/

Obchody 40-lecia KPC w Kołach

Według sprawozdań podanych przez Koła PZKO w ramach uroczystości dla uczczenia 40 rocznicy powstania KPC odbyły się w terenie: 103 imprezy tematyczne, 162 prelekcji i odczytów, 354 występów zespołów.

Na konkurs "Zwrotu" na opowiadania i wspomnienia z ruchu robotniczego wpłynęło 32 prac, z czego 6 najlepszych nagrodzono.

W konkursie "Czechosłowacki ruch robotniczy w literaturze" na łamach "Głosu Ludu" wzięło udział 368 uczestników.

Jubileusz chórów w Stonawie

W niedzielę, dnia 4 czerwca 1961 odbył się w Stonawie w sali Domu PZKO, uroczysty koncert z okazji 40-lecia pracy choru męskiego "Siła" oraz 10-lecia pracy choru żeńskiego "Halka" w Stonawie. Poza chórami-jubilatami w programie artystycznym wziął udział również chór męski "Hasło" Orłowa z dyrygentem Brunonem Rygłem i chór żeński z Olbrachcic z dyrygentem Walterem Wygrysem. Występowała również z pieśniami sopranistka Jadwiga Niemiec-Kałużanka oraz Emil Hanzel z wesołym monologiem i wreszcie zespół taneczny. Niestety, pogoda zupełnie nie dopisała, deszcz lał jak z cebra i na imprezie zjawiała się tylko niewielka ilość najzagorzalszych miłośników pieśni i śpiewu. /27/

XIII Święto Góralskie w Jabłonkowie

XIII z rzędu Święto Góralskie odbyło się w niedzielę, dnia 20 sierpnia 1961 na nowym już miejscu, a mianowicie w miejskim lesku w Jabłonkowie, pięknie przygotowanym przez ofiarnych członków Koła PZKO i zespołu "Gorol".

Po barwnym pochodzie i zagajeniu tradycyjnej imprezy przez równie tradycyjnego Jurę spod gronia przemówienie okolicznościowe z ramienia ZG PZKO wygłosił Henryk Jasiczek, po czym nastąpił program artystyczny. Zespoły regionalne odśpiewały wspólne pieśni ludowe, kursowa grupa taneczna /z kursu w Koszarzyskach/ zatańczyła "Rapsod robotniczy" Rachmaninowa, potem występowała mostecką "Przełęcz", regionalny zespół z Istebnej, dwa zespoły gościnne: ukraiński z Preszowa i węgierski z Bratysławy - wykonały dwa obrazy taneczne pt. "Prądk" i "Kiermaszowa zabawa". Śpiewał także górnosuski podwojny kwartet "Gama", zespoły "Hutnika" /chór żeński, męski, kwartet/, "Olza" i naturalnie "Gorol" jako gospodarz imprezy. Wieczorem odbyła się zabawa z tancami. /28/

Rewia Obwodowa PZKO w Karwinie I

W sobotę, dnia 23 września 1961 odbyła się w sali Domu Polskiego im. Stalina w Karwinie I - Mieszcze /Fryszacie/ wielka Rewia obwodowa, obwodu karwńskiego, w programie której występowały: chor "Przyjazn" z orkiestrą, tercety żeńskie z Karwiny-Darkowa, Starego Miasta i Frysztatu, kwartet męski i septet mieszany ze Starego Miasta, zespół taneczny z Darkowa i Karwiny VI-Stalingradu, chor męski "Hejnał" z Frysztatu, wielu solistów oraz "Wesoła Siódemka" z Karwiny VI. Impreza udała się nadspodziewanie. /29/

40 lat chóru męskiego w Suchej Górnej /Harfa/

Dnia 18 listopada 1961 odbyło się w sali Domu Robotniczego w Suchej Górnej uroczyste zebranie śpiewaków dawnych i założycieli, byłych i obecnych sympatyków i obecnych śpiewaków dla uczczenia 40 rocznicy powstania w Suchej Górnej chóru męskiego. Historię chóru przedstawił obecnym Henryk Trzaskalik. Została także otwarta wystawa pamiątek chоровych /fotografii, dyplomów itd./ przygotowana przez Stanisława Burego.

Następnego dnia, w niedzielę 19 listopada 1961, odbyła się w Domu Kultury właściwa uroczystość jubileuszowa, w której wzięły udział: chor mieszany "Lira" z Darkowa, połączone chory męskie Orłowa-Bogumin oraz miejscowy chor męski pod batutą Zygmunta Pietraszka. Poza tym w programie była recytacja wiersza Artura Oppmana "Koncert Chopina" w wykonaniu E. Łukoszówny przy akompaniamencie fortepianu /Marta Bury/ oraz występy "Gamy" i "Melodii" - kameralnych zespołów gornosuskich. /30/

Chór - jubilat powstał przed 40 laty jako chór "Harfa" przy Stowarzyszeniu Gimnastyczno-Oświatowym "Siła" w Suchej Górnej. Dyrygentami byli kolejno Adolf Kozieł, Józef Siwek, Paweł Myrdacz /późniejszy Rdącz/. Pod koniec 1924 roku musiał przerwać działalność, ale w 1925 powstaje na nowo pod dyktando prof. Emanuela Guziura jako chor męski studentów gornosuskich. Istniał on do r. 1930. W roku następnym powstaje chor męski Połączonych Koł Macierzy Szkolnej. Dyrygentem był wtedy nauczyciel Rudolf Pastuszek. Chor śpiewał dobrze i w zawodach śpiewaczych Związku Chórów Polskich zajmował zawsze jedno z czołowych miejsc. Wybuch drugiej wojny światowej przerwał jego pracę. Po wyzwoleniu następuje wznowienie pracy chоровej. Kierownikiem zostaje Władysław Żurek a po nim Adolf Żyła, w rok później na czele chóru stanął jego obecny dyrygent Zygmunt Pietraszek. Stąd też z okazji 40-lecia pracy chоровej wielu śpiewaków otrzymało dyplomy uznania za tę pracę. Również chor-jubilat otrzymał honorową odznakę II stopnia /srebrną/ przyznaną mu przez Zjednoczenie Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych w Warszawie i wręczoną mu przez delegację tego Zjednoczenia w osobach Franciszka Janickiego, prezesa Związku Śląskich Koł Śpiewaczych w Katowicach, prof. Emanuela Guziura oraz sekretarza okręgu cieszyńskiego Folbra. Odznakę III stopnia otrzymali również zasłużeni członkowie chóru.

Z ż y c i a a k t y w i s t ó w

Abrahamowiny artysty Franciszka Świdra

Dnia 27 stycznia 1961 obchodził swe 50 urodziny jeden z czołowych naszych artystów, malarz i rzeźbiarz Franciszek Ś w i d e r. Urodził się w Karwinie, studiował w Szkole Przemysłu Artystycznego w Krakowie a w r. 1938 ukończył w Pradze Akademię Sztuk Pięknych jako uczeń prof. J. Obrovského. Jako stypendysta brał udział w różnych wystawach, sprzedawał obrazy i tak utrzymywał się na studiach w Akademii. W czasie drugiej wojny światowej pracował fizycznie na przymusowych pracach. Po wyzwoleniu rozpoczął na nowo pracę artystyczną.

Tworczość jego przejawiała się zarówno w malarstwie sztalugowym, jak również w dekoracji interiorów i exteriorów, pracował z różnym materiałem /drzewo, szkło, kamień/, malował różnymi technikami - akwarelą, gwaszem, olejem, grafitową, kwasową, suchą igłą itd. Malował portrety, krajobrazy, sceny rodzajowe z życia naszego ludu. Do największych jego dzieł artystycznych należy pomnik ofiar faszyzmu w Żywocicach, Karwinie, Trzyncu /kamień, własna praca kamieniarska/, obraz "Brygada kulturalna" na ścianie kawiarni hotelu "Piaś", wykonany techniką kazeinową tempera, dalej witraże w kinie hawierzowskim, secco-freski w Ośrodku Zdrowia również w Hawierzowie i sgraffito na ścianie nowego budynku dwunastolatki w Cz. Cieszynie oraz Szkoły Średniej w Ostrawie.

Jako członek Czechośłowackiego Związku Plastyków wystawiał swe prace również na wystawach ogólnopństwowych, zyskując rozgłos i uznanie. /31/

60 lat prof. dr. Józefa Bergera

Dnia 14 marca 1961 obchodził swe 60 urodziny prof. dr J o z e f B e r g e r, przebywający i pracujący obecnie w Bratysławie, znany na naszym terenie malarz i pracownik społeczny. Urodził się w Orłowej. Pochodził z rodziny górniczej i był mocno związany z naszym terenem. Również jego bracia Karol i Ernest byli znani u nas ze swej ofiarnej pracy dla społeczeństwa. Jubilat był jednym ze współzałożycieli naszego Związku w byłym powiecie częskocieszyńskim. Zajmował również wybitne miejsce wśród tworców - malarzy. Brał udział w szeregu wystaw na naszym terenie. Ponieważ był w czasie okupacji hitlerowskiej więziony w obozach koncentracyjnych, w Oświęcimiu i Dachau, poważną pozycję w jego twórczości stanowią reminiscencje pobożowe, Cykl tych prac nosi nazwę "Oskarżenie faszyzmu" /był wystawiany z okazji 50-lecia gimnazjum orłowskiego/ a który także wystawiony był w 1958 roku w Bratysławie. Wystawa wzbudziła wtedy wielkie zainteresowanie sfer artystycznych, politycznych i społecznych. Zwiędziło ją ponad 1.000 widzów. Szkoda, że znajduje się już poza naszym terenem.

70 lat prof. Józefa Niemca

Dnia 4 lipca 1961 dożył 70 lat jeden ze zasłużonych pedagogów i pracowników społeczno-kulturalnych prof. Józef Niemiec. Urodził się w 1891 roku w rodzinie wiejskiego kowala w Suchej Dolnej. Po absolwowaniu gimnazjum w Cieszynie studiował na wydziale filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Po przerwie spowodowanej wybuchem pierwszej wojny studiował dalej na uniwersytecie wiedeńskim, studia przerwał na skutek powołania do służby wojskowej. Po wojnie kończył studia wyższe w Krakowie. Dnia 1 września 1920 objął posadę nauczycielską w polskim gimnazjum realnym w Orłowej. Na tym stanowisku profesorskim pozostał aż do wybuchu drugiej wojny światowej w r. 1939. Wykładał również w polskich paralelkach seminarium nauczycielskiego w Ostrawie, a tak samo w szkole dla nauczycielek przedszkoli i nauczycielek robót ręcznych w Orłowej.

Lata drugiej wojny światowej przeżył w Krakowie /Generalna Gubernia/, skąd znowu wrócił do Orłowej, kontynuując działalność pedagogiczną. Uczył w Jedenastoletniej Szkole Średniej /dawne gimnazjum/, polskich paralelkach gimnazjum pedagogicznego, był lektorem języka polskiego na Uniwersytecie Palackiego w Ołomuńcu oraz wykładowcą studium zaocznego Instytutu Pedagogicznego w Opawie. Poza tym był współautorem programów nauczania języka polskiego, recenzentem podręczników szkolnych, wykładowcą na kursach dla bibliotekarzy, szkoleniach KNV i PZKO.

Za całokształt działalności pedagogicznej otrzymał w r. 1957 jako jeden z pierwszych pedagogów naszego terenu tytuł "Wzorowy nauczyciel", a tak samo odznakę honorową "Za zasługi" PZKO.

Jubilat pracuje nadal jako członek aktywu bibliotekarsko-czytelniczego oraz komisji oświatowo-naukowej ZG PZKO, zaś w terenie znany jest jako niestrudzony i ofiarny prelegent /wygłosił chyba już ponad 1000 prelekcji w pracy oświatowej pozaszkolnej/.

Jubilat opracował również w r. 1934 i 1949 zarys historii polskiego gimnazjum realnego w Orłowej, w prasie polskiej ukazał się np. jego "Stan badań nad folklorem ludu polskiego na Śląsku Cieszyńskim /Literatura Ludowa, 1957/.

Po przejściu na emeryturę jubilat nadal pracuje społecznie, wykłada, jest nieocenionym doradcą fachowym w dziedzinie stylistyki, poprawności językowej, historii i literatury oraz w problematyce pedagogicznej. /33/

70 lat dr Józefa Mazurka

W dniu 5 lipca 1961 obchodził również swe 70-lecie urodzin dalszy zasłużony pracownik oświatowy i lekarz dr Józef Mazurek. Urodził się w Rychwałdzie jako syn górnika-kolejarza. Uczęszczał do gimnazjum w Ostrawie a potem studiował na wydziale medycznym uniwersytetu wiedeńskiego. Po powołaniu do wojska dostał się do niewoli i przebywał 4 lata na Syberii w Semipalatynsku, utrzymując tam kontakty z zesłanymi tam po roku 1905 Polakami. W czasie Rewolucji Październikowej

leczył żołnierzy Armii Czerwonej. Potem przez Władywostok i Japonię 10 miesięcy wędruje, wracając przez Hongkong, Singapur, Port Said i Triest/ do wioski rodzinnej. Skonczył studia w Wiedniu i rozpoczął praktykę lekarską w szpitalu karwiskim. W r. 1925 objął posadę lekarza ubezpieczalni społecznej w Karlowych Warach, gdzie pracował przez 13 lat, utrzymując kontakty z życiem polonijnym.

Przed drugą wojnę światową pełnił funkcję lekarza w sanatorium darkowskim, zaś w czasie okupacji hitlerowskiej z powodu groźby aresztowania wyprowadził się do Bystrzycy nad Olzą. Tam współpracował z ruchem oporu, lecząc partyzantów działających w Beskidach. Stąd też po wojnie zainteresował się specjalnie problematyką dokumentacji ruchu oporu i ofiar zbrodni hitlerowskich. Przez całe lata zbierał sumiennie dane statystyczne i materiały dokumentalne tworząc nie tylko wykaz ofiar, ale pracę będącą szczegółową kroniką wydarzeń, rozwoju i historii poszczególnych miejscowości naszego regionu.

Jubilat był i jest nadal ofiarnym aktywistą społecznym. W latach 1955-1958 był członkiem ZG PZKO, w r. 1957 otrzymał odznakę honorową "Za zasługi" ZG PZKO. Jest również zapalonym filatelistą i uzyskał brązowy medal na wystawie Filatelistycznej w Warszawie w r. 1960.

/34/

Abrahamowiny Alojzego Maroszczyka

Dnia 12 września 1961 obchodził również swe abrahamowiny, 50-lecie urodzin, skromny i ofiarny pracownik społeczno-kulturalny, Alojzy Maroszczyk, dyrektor szkoły w Rychwałdzie. Urodził się w Karwinie, jako syn robotnika. Pracował jako nauczyciel w Porębie, Dolnej Łomnej, Kamienitym, Pietwałdzie a po drugiej wojnie światowej w Karwinie 2-Henryk i wreszcie w Rychwałdzie.

Jubilat jest ofiarnym aktywistą PZKO. Od założenia Koła PZKO w Rychwałdzie jest jego sumiennym sekretarzem, był długoletnim członkiem Powiatowego Zarządu PZKO w Karwinie, obecnie jest członkiem ZG PZKO. W r. 1956 został odznaczony przez Okręgową Radę Narodową w Ostrawie, w 1957 przez ZG PZKO honorową odznaką "Za zasługi". Poza swą pracą zawodową i związkową jest członkiem Powiatowej Rady Pedagogicznej, Miejskowej Rady Narodowej oraz innych organizacji społecznych. /35/

Abrahamowiny Józefa Wantuły

Również 50-lecie swych urodzin obchodził w dniu 6 października 1961 znany i ofiarny pracownik społeczno-kulturalny Józef Wantuła z Bystrzycy nad Olzą. Urodził się w Łyżbicach jako dziesiąte dziecko hutnika Jana Wantuły. Po ukończeniu szkoły wydziałowej uczęszczał do gimnazjum, którego jednak z powodu braku środków finansowych nie dokonał. Uczył się kupiectwa w sklepie p. Bajtka w Nydku aż do powołania do służby wojskowej. Po powrocie z wojska nie miał łatwego życia, zaś w czasie okupacji hitlerowskiej długie lata był więziony a także przebywał w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

Po wyzwoleniu pracował dwa lata w Bystrzycy, potem władze szkolne powołały go na stanowisko inspektora wychowania fizycznego przy ORN w Ostrawie. Następnie

pełnił funkcję powiatowego sekretarza PZKO w Cz. Cieszy-
nie aż do roku 1960, obecnie zaś jest on instruktorem
pracy świetlicowej przy ZG PZKO.

Jubilat od wczesnej młodości pracował w organizac-
jach młodzieżowych i sportowych. Był czynny w Stowarzy-
szeniu Oświatowo-Gimnastycznym "Siła", po wojnie zaś
był głównym organizatorem życia społecznego i sportowego
w okolicach Bystrzycy. /36/

60 lat Jana Barona

Pod koniec roku, bo dnia 7 grudnia 1961 obchodził
rocznicę swych 60 urodzin dalszy ofiarny i sumienny pra-
cownik społeczno-oświatowy Jan B a r o n, nauczyciel
Polskiej Dziewięcioletniej Szkoły Podstawowej w Suchej
Górnej oraz długoletni prezes Koła PZKO w Suchej Górnej.

Urodził się w Żukowie Górnym jako syn robotnika-
chałupnika. Po skończeniu studiów w Seminarium Nauczy-
cielskim w Cieszyńcu na Bobrku, musiał odejść w r. 1922
do wojska. Po powrocie ze służby wojskowej w r. 1924
zaczął pracować jako nauczyciel w szescioklasowej Szkole
Ludowej a od r. 1927 w Szkole Wydziałowej w Suchej Gór-
nej, gdzie pracuje nadal, nieprzerwanie przez 37 lat.

Był bardzo ruchliwym pracownikiem kulturalno-oświa-
towym. Był aktorem, kierownikiem i dyrygentem chóru
mieszanego "na Podlesiu", organizował dalsze chóry,
spiewał przez szereg lat w Chórze Towarzystwa Nauczycieli
Polskich, pracował ofiarnie w Macierzy Szkolnej, w klu-
bie sportowym "Lechia", w straży pożarnej, Komisji Oświa-
towej, Rodzinie Opiekunczej.

Jubilat stał u kolebki PZKO. Był jednym z pierwszych
członków Zarządu Powiatowego w Karwinie /powiecie frysz-
tackim/. Za długoletnią pracę wychowawczą otrzymał
wyróżnienie w postaci tytułu "Wzorowy nauczyciel",
w r. 1957 również odznakę honorową "Za zasługi".
Od 1960 roku jest członkiem ZG PZKO.

W dniu urodzin Koło górnosuskie zorganizowało dla
jubilatą piękną uroczystość. Życzenia i skromne upominki
złożyli przedstawiciele Koła, ZG PZKO, szkoły i SRPS,
MRN, miejscowej Komisji Szkolnej, straży pożarnej i -
- miejscowy chór męski w postaci kilku piosenki ze swego
repertuaru. /37/

Zgon Józefa Mrózka

Dnia 29 września 1961 zmarł nagle w 52 roku życia
Józef M r ó z e k, powiatowy inspektor szkolny dla pol-
skich szkół powiatu frydecko-misteckiego oraz wiceprze-
wodniczący ZG PZKO i przewodniczącego SLA-PZKO. Pogrzeb
odbył się dnia 2 października 1961 przed budynkiem
Miejskiej Rady Narodowej w Cz. Cieszyńcu. W imieniu ZG PZKO
przemówienie żałobne wygłosił przewodniczący ZG Bogumił
Goj. W pogrzebie wzięli udział w wielkiej liczbie nauczy-
ciele polscy z całego terenu i masa ludności. Kondukt
pogrzebowy przeszedł potem od ratusza w rynku aż do budyn-
ku teatralnego na ulicy Ostrawskiej, skąd trumna została
przewieziona do krematorium w Ostrawie. Prochy zostały
złożone z urną na cmentarzu ewangelickim w Stonawie. /38/

Z życia społeczeństwa polskiego

a/ Sprawy szkolnictwa polskiego:

Nowa sala gimnastyczna

Dnia 14 maja 1961 odbyła się w Orłowej uroczystość otwarcia nowo wybudowanej sali gimnastycznej przy budynku dawnego gimnazjum a obecnie Polskiej Jedenastolatki w Orłowej I. Na program artystyczny złożyły się występy chorów szkolnych, dzieci wyższych roczników, zespołu tanecznego IX klas /tance śląskie i narodowe/ oraz gry sportowe. Po oficjalnym otwarciu nastąpiła wesoła zabawa towarzyska. /39/

Nowa szkoła w Trzyncu-Łyżbicach

W niedzielę, dnia 27 maja 1961 dokonano uroczystego otwarcia nowo wybudowanego budynku szkolnego, gdzie znalazły pomieszczenie dwie szkoły, a to 3 Polska Dziewięcioletnia Szkoła Podstawowa w Trzyncu-Łyżbicach oraz 4 Czeska Dziewięcioletnia Szkoła Podstawowa. W budynku tym już uczy się normalnie od początku tego roku tzn. od września 1960 r. ze względu na katastrofalny brak miejsca w budynkach szkolnych. /40/

Jubileusz szkół karwińskich

W dniach 26 i 29 października 1961 odbyły się uroczystości jubileuszowe dwu szkół karwińskich, a to: 1/ uroczystość 40-lecia Szkoły Wydziałowej w Karwinie-Solcy i 2/ 70-lecie Polskiej Szkoły Ludowej w Karwinie-Henryk. Mieszczą się w nowo wybudowanym budynku /dawny budynek szkoły wydziałowej legł w 1949 roku w gruzach na skutek szkód gorniczych a dawny budynek szkoły ludowej spalili hitlerowcy pod koniec 1941 r./. Uroczystości jubileuszowe odbyły się dnia 26 października 1961, gdy odbyła się w Domu Kultury na Granicach zabawa towarzyska i dnia 29 października 1961, gdy odbyła się uroczystość jubileuszowa w auli budynku szkoły na Henryku. /41/

b/ Sprawy młodzieży:

Konkurs Twórczości Młodzieży 1961

Po poprzednio urządzonych eliminacjach powiatowych i okręgowych Konkursu Twórczości Młodzieży, w których wzięło udział 5 naszych chorów i małych zespołów, jeżeli chodzi o śpiewactwo, odbył się w dniach 9 - 14 maja 1961 centralny konkurs najlepszych zespołów z terenu całej republiki w Pradze, gdzie również nasze zespoły spisały się bardzo dobrze. W tym centralnym konkursie brały udział: chor żeński trzynieckiego "Hutnika", chor szkolny polskiej dziewięciolatki z Bystrzycy, tercet żeński klasy pedagogicznej z Cz. Cieszyna oraz chor mieszany "Przyjazn" Koła PZKO Karwina I -Frysztat i Karwina VI-Stalingrad.

Tercet szkoły pedagogicznej /Krystyna Nieszporek, Marta Kukucz, Bronisława Kubiszta/ oraz chór żeński "Hutnik" zajęły w swych kategoriach pierwsze miejsce, chór szkolny z Bystrzycy uzyskał wyróżnienie, zaś chór "Przyjaźń" dyplom uznania.

W dziedzinie recytacji: w kategorii I pierwsze miejsce i złoty medal otrzymała osmioletnia Regina Osika, w kategorii II trzecie miejsce Alfred Kristen, zaś w recytacji zbiorowej w II kategorii drugie miejsce zespół Polskiej Dziewięciolatki z Karwiny VI-Nowego Miasta.

c/ Dalsze ważne wydarzenia :

"Judyta" - Teatr Śląski z Katowic

W ramach współpracy i wymiany programów z Teatrem Czeskocieszyńskim zawitał do nas w dniach 23-24 stycznia 1961 Państwowy Teatr Śląski im. Stanisława Wyspiańskiego z Katowic ze sztuką Peyret. Chaquisa pt. "J u d y t a". Sztukę tę wystawił 23 stycznia w Cz. Cieszynie i 24 stycznia 1961 w Karwinie I. Sztukę była oddana bardzo dobrze i serdecznie przyjęta przez widzów. /42/

Powiatowa Konferencja Kultury Socjalistycznej

Dnia 4 marca 1961 odbyła się w Karwinie Powiatowa Konferencja Kultury Socjalistycznej. Główny referat wygłosił sekretarz KP KPC tow. Jaron, dyskusję podsumował pierwszy sekretarz KP KPC tow. E. Morkes. Po całonocnych obradach został wybrany 20-osobowy Powiatowy Komitet Kultury Socjalistycznej, do którego weszli spośród członków PZKO: Henryk Jasiczek, Franek Michalik, Karol Rzyman i Henryk Szmeja. /43/

"Wielki Bobby" - Teatr z Katowic

Po raz drugi zawitał na nasz teren Państwowy Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego na początku miesiąca czerwca ze sztuką Krzysztofa Gruszczyńskiego "Wielki Bobby", którą odegrał w piątek, dnia 2 czerwca w Cz. Cieszynie, już w sali nowego Domu Kultury i w sobotę 3 czerwca 1961 ponownie w Cz. Cieszynie/z powodu trudności technicznych nie można było odegrać go w Domu Oświaty w Karwinie II, jak pierwotnie planowano/. Widzów zwieziono do Cz. Cieszyna autobusami. /44/

Nowy "DOM Kultury" w Cz. Cieszynie

Dnia 29 kwietnia 1961 nastąpiło nareszcie uroczyste otwarcie nowo wybudowanego w Cz. Cieszynie na ulicy Ostrawskiej gmachu "Domu Kultury", w którym mieścić się będzie odtąd Teatr Czeskocieszyński. Uroczystość odbyła się w ramach obchodów 40-lecia KPC. Pierwsze przedstawienie Czeskiej Sceny odbyło się w nowym gmachu i na nowej scenie w sobotę, dnia 29.4.1961. Grano "Zorany ugor" Szokochowa, a we wtorek 2 maja grała też na nowej scenie Polska Scena "Optymistyczną tragedię" S. Wiszniewskiego.

Gośćmi w dniu otwarcia byli przedstawiciele partii, władz administracyjnych i organizacji kulturalnych z Polski i naszej republiki. Klucze od nowego przybytku kultury przekazał przewodniczący MRN dyrektorowi Teatru Czeskocieszyńskiego, który przyrzekł, iż obydwie zespoły dołożą starań, aby teatr ten był w pełni wykorzystany i stał się centrum życia kulturalnego naszego regionu /dyr. Kordula/. /45/

Festiwal Filmowy w Ostrawie

W ramach Festiwalu Filmowego w Ostrawie wyświetlono w środę, dnia 5 lipca 1961 polski film "Krzyżacy". Obecna była delegacja polskich filmowców, między innymi aktorka Urszula Modrzyńska, która w filmie kreowała rolę Jagienki oraz Tobiasz Lisonek.

Przed seansem filmowym program artystyczny wykonali zespoły trzynieckiego "Hutnika" a więc chor żeński, trio i kwartet ob. Piechaczka oraz recytatorka W. Molin.

Na prośbę ZG PZKO skierowaną do dyrektora Czechosłowackiego Filmu wyświetlono jeszcze "Krzyżaków" po festiwalu ostrawskim w dniach 14 - 21 lipca 1961 w kinie czeskocieszyńskim /ogółem 28 seansów/ a w dniach 29 i 30 lipca 1961 w letnim kinie w Karwinie. Wszędzie był ten film wyświetlany w oryginalnej polskiej wersji. /46/

Likwidacja majątku "Krajowej Rodziny Opiekunczej"

W myśl uchwały Powiatowej Rady Narodowej w Karwinie z dnia 31 lipca 1961 nastąpiła końcowa likwidacja międzywojennej organizacji, byłej "Krajowej Rodziny Opiekunczej" z siedzibą w Orłowej, I. Dom nr. 891 w Cz. Cieszynie-Sibicy przeszedł na własność MRN w Cz. Cieszynie, gotówka ułożona na rachunku bieżącym w Państwowej Kasie Oszczędności w Orłowej w wysokości 15.101,27 Kčs przeszła na rzecz państwa.

Inne nieruchomości, jak Dom Opieki Socjalnej w Orłowej, park w Łazach, pole w Stonawie przeszły do własności odnosnych MRN już wcześniej. Likwidatorem urzędowym był W. Kążusznik, były zarządca narodowy Krajowej Rodziny Opiekunczej z Orłowej. /47/

Koncert Filharmonii Krakowskiej

W dniach 23 i 24 listopada 1961 koncertowała w sali Domu Kultury Pracujących w Ostrawie Filharmonia Krakowska pod batutą Andrzeja Markowskiego i Krzysztofa Missony. Solistami byli: Aleksander Allewicz - fortepian, Karol Pustelak, Zofia Stachurska i Adam Szybkowski - śpiewacy. Koncerty odbywały się w ramach Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej. W programie grano utwory Stanisława Moniuszki, Fryderyka Chopina, Wiechowicza, Beethovena i Bartoka. Bilety na te koncerty dystrybuował ZG PZKO. /48/

Premiera "Hutnika"

Dnia 2 grudnia 1961 odbyła się w Trzyncu, w ramach uroczystości obchodu 44 rocznicy WSRP i Miesiąca Przyjaźni Czechosłowacko-Radzieckiej p r e m i e r a nowego całonocznego programu, przygotowanego przez poszczególne zespoły "Hutnika". Uroczystość zagał prezes "Hutnika" K. Sikora. Potem wszystkie zespoły odśpiewały wspólnie

"Poloneza A dur", F. Chopina i "Pieśń zgody" W.A. Mozarta. W pierwszej części koncertu występowały chóry z utworami F. Chopina, S. Hadyny, W.A. Mozarta, Nowikowa, A. Dvořáka, S. Moniuszki, Żuka, L. Kaczmarska, R. Schumanna oraz Karola Wronki i Bronisława Kaliny. Dyrygowali: Karol Wronka i Bronisław Kalina. Druga część poświęcona była występom małych zespołów "Hutnika". Śpiewały: tercet żeński, kwintet i septet mieszany, kwartet męski. Gościnnie występował również chór dziecięcy I Dziesięcioletniej Szkoły Podstawowej z Trzynca pod kierownictwem Bronisława Liberdy. /49/

S c e n a P o l s k a

Scena Polska wyjeżdżała w r. 1961 jeszcze z pozycjami repertuarowymi roku poprzedniego, jak Kolega, Królowa Śnieżka, Rodzynek w słońcu, Optymistyczna tragedia. Nowymi pozycjami roku 1961 były:

"Królowa przedmieścia" - komedia muzyczna. Reżyserem była Karina Waskiewicz z Polski. Premiera odbyła się dnia 10 marca 1961 w Czeskim Cieszynie.

"Nie jesteśmy aniołami" - komedia. Premiera odbyła się dnia 30 kwietnia 1961.

"Za dużo dobrego naraz" - czeska komedia Vratislava Blažka w przekładzie Zdzisława Hierowskiego. Reżyseria Franek Michalik. Premiera dnia 12 maja 1961 w Czeskim Cieszynie.

"Sprytna wdówka" - Carlo Goldoniego. Premiera w niedzielę 2 lipca 1961 w Cz. Cieszynie. Reżyser Franek Chmiel, scenograf Władysław Cejnar, choreograf Julia Jastrzebska, w roli tytułowej Wanda Spinka.

"Henryk VI na łowach" - komedia Wojciecha Bogusławskiego w reżyserii Teresy Żukowskiej, nowego reżysera Sceny Polskiej. Premiera dnia 13 października 1961.

"Najazd" - dramat Leonida Leonowa w reżyserii Josefa Janca, reżysera Państwowego Teatru w Ostrawie i scenografii Władysława Cejnara. Premiera odbyła się 18 listopada 1961 w ramach obchodu 10-lecia Sceny Polskiej.

Ważniejsze przedstawienia:

2 maja 1961 - pierwsze przedstawienie /"Optymistyczna tragedia" / na nowej scenie w Domu Kultury w Czeskim Cieszynie, nowej siedzibie Teatru.

27 maja 1961 - przedstawienie w ramach Festiwalu Teatralnego w Ostrawie /"Kolega" /.

10 lat Sceny Polskiej

W dniu 14 października 1961 upłynęło pełnych 10 lat od pierwszej premiery Sceny Polskiej /"Wczoraj i przedwczoraj" /. Stąd też jubileuszowe obchody odbyły się bardzo uroczystie w miesiącu listopadzie 1961. W piątek dnia 17 listopada odegrał zespół Sceny Polskiej komedię V. Blažka "Za dużo dobrego naraz", w sobotę 18 listopada odbyła się premiera radzieckiej sztuki "Najazd", w niedzielę zaś uroczyste przedstawienie sztuki "Henryk VI

na łowach", to ostatnie przedstawienie pod patronatem ZG PZKO. Przed tym przedstawieniem oceny pracy zespołu dokonał kierownik wydziału szkolnictwa i kultury MRN w Czeskim Cieszynie tow. Havlásek a kierownik wydziału szkolnictwa i kultury ORN w Ostrawie wręczył zespołowi dyplom honorowy i nagrodę rzeczową.

Dalszy ciąg uroczystości odbył się w sali hotelu "Piast", gdzie odbyło się oficjalne spotkanie zespołu z przedstawicielami władz i społeczeństwa. Tam zostały również wręczone dyplomy honorowe ORN, PRN i Miejskiej RN poszczególnym członkom zespołu.

Z okazji 10-lecia Sceny Polskiej, również w niedzielę, w imieniu ZG PZKO wręczył Alojzy Kudziełka, przewodniczący Aktywu Teatralnego ZG PZKO, dyplom uznania ZG dla zespołu oraz honorowe odznaki "za zasługi" długoletnim członkom Sceny Polskiej i członkom PZKO. Odznaczenia te otrzymali: J. Bobek, W. Cejnar, W. Cejnarowa, S. Dzidowa, J. Gąwlas, M. Gogołkova, F. Gogołka, Wadna Łysek, F. Michalik, A. Mołdrzyk, W. Niedoba, W. Rybicki, E. Sumera, R. Urbanski

Scena Polska wystawiała również radziecką sztukę "Najazd" w Katowicach i Cieszynie /Polska/. /50/

Jeśli chodzi o liczbowe wyniki pracy Sceny Polskiej, to w ciągu swego pierwszego dziesięciolecia dała 57 premier /z tego 11 sztuk czeskich i 10 radzieckich/, łącznie 2.169 przedstawień, które oglądało 547.582 widzów w 33 miastach i wsiach naszego terenu i w czasie wyjazdów poza ten teren.

W y ś c i g P o k o j u

Tegoroczny Kolarski Wyścig Pokoju Warszawa-Berlin-Praga wystartował dnia 2 maja 1961 w Warszawie. Na starcie stanęło 90 zawodników z 15 państw. Miał 13 etapów i zakończył się w Pradze dnia 16 maja 1961.

Wyścig przyniósł bezsporne zwycięstwo kolarzom Związku Radzieckiego. Po raz pierwszy w historii tego wyścigu zdarzyło się, że wszystkie czołowe miejsca zajęli przedstawiciele jednego państwa. Zwyciężył indywidualnie przedstawiciel ZSRR /Melichow/, najszybszym kolarzem był również reprezentant ZSRR /Melichow/, zwycięzcą jazdy górskiej tak samo /Petrov/, wreszcie zwycięzcą drużynowym była drużyna ZSRR.

Szczegółowej tablica zwycięzców tegorocznego Wyścigu Pokoju przedstawia się następująco:

a/ w klasyfikacji indywidualnej: 1. Melichow /ZSRR, 61:15:24 godz./, 2. Kapitonow /ZSRR, 61:26:29 godz./, 3. Eckstein /NRD, 61:30:14 godz./, 4. Czerepowicz /ZSRR/, 5. Bangsberg /Dania/, ... 20. Gazda /Polska/, 21. Revay /CSRS/ itd.

b/ w klasyfikacji drużynowej: 1. ZSRR - 185:09:52 godz., 2. NRD - 185:36:01, 3. Rumunia, 4. Polska, 5. Szwecja, 6. CSRS, 7. Węgry, 8. Bułgaria, 9. Anglia, 10. Dania, 11. Francja, 12. Jugosławia, 13. Norwegia, 14. Finlandia.

Prasa i wydawnictwa

Z w r o t :

Wyniki konkursu z okazji 40-lecia KPC

Na konkurs ogłoszony przez redakcję "Zwrotu" w grudniu 1960 dla uczczenia 40 rocznicy powstania KPC wpłynęły ogółem 32 prace, z tego 13 prac 6 autorów w pionie literackim i 19 prac 3 autorów w pionie pamiątkarskim. Jury konkursowe przyznało następujące nagrody:

- I. Henryk Jasiczek - "Polegli nie umierają"
- II. Stefan Mamon - "Emigrant"
- III. Władysław Sikora - "Pan Aureli"
- IV. Gustaw Przeczek - "Pożegnanie"
- V. 2 równorzędne: 1. Gustaw Przeczek - "Bohater"
2. Brunon Wacławczyk - /bez tytułu/.

Prace pamiątkarskie nie uzyskały żadnej nagrody. /52/

Akcja werbunkowa

Akcja pozyskiwania nowych czytelników "Zwrotu" została zakończona o oceniona na uroczystości zagajenia MOKP w Czeskim Cieszynie, dnia 29 września 1961. Tam też wręczono nagrody za uzyskanie najlepszych wyników w akcji pt. "Co czwarty członek PZKO stałym odbiorcą "Zwrotu".

Największą ilość nowych abonentów /21/ zyskał Gustaw Pyszko z Mostow p. Jabłonkowie i otrzymał pierwszą nagrodę. Dalsze nagrody otrzymali: Emilia Pastuszkowa ze Stonawy, Rudolf Popiołek ze Szumbarku, Wilhelm Sembol z Darkowa, Alojzy Maroszczyk z Rychwałdu, J. Kroczek z Karwiny-Nowego Jorku, Jan Böhm z Karwiny-Solcy i zarząd Koła PZKO Trzynieć-Osiedle. /53/

W y d a w n i c t w a :

W roku 1961 pojawiły się dalsze pozycje książkowe naszych rodzimych pisarzy a to:

"Próg" - zbiorek wierszy Władysława Sikory nakładem Okręgowego Wydawnictwa w Ostrawie pod redakcją Henryka Jasiczka. Okładka i układ graficzny Jaroslav Rusek. Druk: Tisk, n.p., závod Č. Těšín. Nakład 600 egzemplarzy, stron 44. Cena egzemplarza w płótnie 8,10 Kčs.

"Morze Czarne jest błękitne" - zbiór reportaży z podróży Henryka Jasiczka. Nakładem Okręgowego Wydawnictwa w Ostrawie. Okładka Bronisława Firli. Drukiem: Tisk, n.p., závod Č. Těšín. Nakład 900 - 100, Stron 125 - 10 stron fotografii. Cena egzemplarza w płótnie 10 Kčs.

"Kalendarz Śląski" - rok 1962" - rocznik I. Nakładem Okręgowego Wydawnictwa w Ostrawie /stąd nowa nazwa "Kalendarz Śląski"/. Redaktorami byli: Henryk Jasiczek, dr. Tadeusz Siwek. Okładka Mirosława Karpali, winiety Oskara Pawłasa. Drukował Tisk, n.p., závod Č. Těšín. Nakład 9.000 egz. Stron 204. Cena egzemplarza 12 Kčs.

Wspomnieć trzeba jeszcze o jednej pozycji, wydanej

przez wydawnictwo "Śląsk" w Katowicach a to zbiorze wierszy Henryka Jasiczka pod tytułem "Wiersze wybrane", które wyszły również w roku 1961.

S p r a w y g o s p o d a r c z e

"Fasalówka"

Na skutek wybudowania nowego czeskoćeszyńskiego Domu Kultury, przeniesł się tam komplet urządzeń Teatru Czeskoćeszyńskiego i opóźnione zostały lokale tzw. "Fasalówki", którą swego czasu zakupił ZG PZKO a nie mógł jej dotąd używać. Po wyprowadzeniu się Teatru trzeba było przeprowadzić remont kapitalny a po jego zakończeniu przeniesiona została siedziba ZG PZKO z dotychczasowych pomieszczeń w hotelu Piast /I piętro/ do tej sąsiadującej z nim "Fasalówki". Dla przypomnienia: "Fasalówkę" zakupił ZG w roku 1949 !

Ośrodek szkoleniowy

Budowa ośrodka szkoleniowego w Koszarzyskach na zboczach Kikuli została zakończona w I etapie tak, że w r. 1961 mógł się już tam odbyć pierwszy internatowy kurs pracy kulturalno-oświatowej a również na zagajenie czynności tego nowego również ośrodka wczasowego i turystycznego pierwszy Festyn Gorski, o czym już wspomniano w poprzednich rozdziałach. Naturalnie do zupełnego wykonczenia wszystkich obiektów jeszcze nie doszło, tak samo nie ma dopływu wody.

Z e s t a t y s t y k i o g ó ł n o z w i ą z k o w e j

W roku 1961 w dziale teatralnym pracowało łącznie 50 zespołów teatralnych z 742 członkami, które dały 28 premier sztuk całowieczorowych i 41 premier sztuk jednoaktowych oraz 32 repryz sztuk całowieczorowych i 12 repryz jednoaktówek, razem więc 113 przedstawień teatralnych.

Dział teatralny ZG urządził w tym roku studium teatralne z 36 uczestnikami, 1 kurs 14-dniowy pracy reżyserskiej dla 18 uczestników, 2 konkursy zespołów teatralnych PZKO i szkolnych z udziałem 66 zespołów i 1 kurs recytacji z 95 uczestnikami.

W dziale tanecznym pracowało 27 zespołów, które dały 126 występów. Poza tym zespół "Olza" dał 19 występów, zespół taneczny "Górnika" 15 występów. Razem więc w roku 1961 odbyło się 160 występów zespołów tanecznych.

O g ó l n a o c e n a r o k u

Rok 1961 był w naszym związku rokiem sumiennej, normalnej pracy kulturalno-oświatowej, skupiającej się koło problematyki obchodów jubileuszowych 40-lecia KPC, której poświęconych było dużo imprez terenowych i ogólnozwiązkowych /np. konkursy, akademie itd./. Poza tym w roku tym po raz pierwszy zaczęto eksploatować nowy ośrodek szkoleniowy w Koszarzyskach, którego brak dawał się nam już długo odczuć. W związku z tym zapoczątkowano nową tradycję Festynu Górskiego. Rozpoczęto również intensywne przygotowania do uroczystych i godnych obchodów z okazji 15-lecia naszego Związku, do czego miało służyć rozpoczęte współzawodnictwo Koł i szereg ogłoszonych konkursów. Również warunki pracy centralnego aparatu związkowego miały się znacznie poprawić przez wprowadzenie się do nowych, obszerniejszych i wygodniejszych lokali w budynku "Fasalówki".

L I T E R A T U R A - r o k 1 9 6 1 :

1. Głos Ludu, nr 75 z 22.6.61, s. 3; Zwrot 1961, czerwiec, s.3.
2. Głos Ludu, nr 121 z 7.10.61, s. 5.
3. Głos Ludu, nr 35 z 21.3.61, s. 3; Zwrot, maj, s.13.
4. Głos Ludu, nr 67 z 3.6.61, s. 5; Zwrot 1961, czerwiec, s. 11-12.
5. Głos Ludu, nr 84 z 13.7.61, s. 3; Zwrot 1961, czerwiec, s.12; lipiec, s. 13.
6. Głos Ludu, nr. 120 z 5.10.61, s. 3; Zwrot 1961, wrzesień, s. 15.
7. Głos Ludu, nr 13 z 28.1.61, s. 5; nr 56 z 8.5.61, s. 3; Zwrot 1961, sierpień, s. 13.
8. Zwrot 1961, listopad, s. 12-14.
9. Zwrot 1961, wrzesień, s. 14.
10. Zwrot 1961, grudzień, s. 12.
11. Głos Ludu, nr 22 z 18.2.61, s. 5; nr 32 z 14.3.61, s.1.
12. Głos Ludu, nr 41 z 5.4.61, s. 3.
13. Zwrot 1961, czerwiec, s. 14-15.
14. Zwrot 1961, wrzesień, s. 14.
15. Głos Ludu, nr 145 z 2.12.61, s. 5.
16. Zwrot 1961, październik, s. 11.
17. Zwrot 1961, wrzesień, s. 13.
18. Głos Ludu, nr 153 z 21.12.61, s. 3; Zwrot 1961, maj, s. 8; czerwiec, s. 7; lipiec, s.12.
19. Głos Ludu, nr 150 z 14.11.61, s. 4.
20. Głos Ludu, nr 19 z 11.2.61, s. 6; nr 30 z 9.3.61, s. 3.
21. Zwrot 1961, sierpień, s.14-15.
22. Zwrot 1961, listopad, s. 11.
23. Głos Ludu, nr 64 z 5.8.61, s. 5; nr 135 z 7.11.61, s. 3; nr 149 z 12.12.61, s. 3.
24. Zwrot 1961, wrzesień, s. 15.
25. Głos Ludu, nr 25 z 25.2.61, s. 5; nr 27 z 2.3.61, s. 3; nr 56 z 8.3.61, s. 3; nr 58 z 13.5.61, s. 3.
26. Głos Ludu, nr 63 z 26.5.61, s. 3.
27. Zwrot 1961, lipiec, s. 13.
28. Głos Ludu, nr 97 z 12.8.61, s. 5; Zwrot 1961, wrzesień, s.12-13.
29. Głos Ludu, nr 115 z 23.9.61, s. 3.
30. Głos Ludu, nr 142 z 25.11.61, s. 5; Zwrot 1961, grudzień, s.15.

31. Głos Ludu, nr 26 z 28.2.61, s. 3; Zwrot 1961, luty, s. 15.
32. Zwrot 1961, marzec, s. 15.
33. Głos Ludu, nr 80 z 4.7.61, s. 3; Zwrot 1961, lipiec, s. 14-15.
34. Zwrot 1961, lipiec, s. 15.
35. Zwrot 1961, wrzesień, s. 15.
36. Zwrot 1961, październik, s. 15.
37. Zwrot 1961, grudzień, s. 18.
38. Zwrot 1961, październik, s. 10-11.
39. Głos Ludu, nr 57 z 11.5.61, s. 3.
40. Głos Ludu, nr 67 z 3.6.61, s. 3.
41. Głos Ludu, nr 126 z 19.10.61, s. 3.
42. Głos Ludu, nr 9 z 19.10.61, s. 3.
43. Zwrot 1961, marzec, s. 10.
44. Głos Ludu, nr 64 z 27.5.61, s. 6; nr 67 z 3.6.61, s. 4.
45. Głos Ludu, nr 51 z 27.4.61, s. 4; Zwrot 1961, maj, s. 12-13.
46. Głos Ludu, nr 84 z 13.7.61, s. 3; Zwrot 1961, lipiec, s. 11.
47. Głos Ludu, nr 100 z 19.8.61, s. 5.
48. Głos Ludu, nr 139 z 18.11.61, s. 5.
49. Głos Ludu, nr 147 z 7.12.61, s. 3; Zwrot 1961, grudzień, s. 17-18.
50. Głos Ludu, nr 140 z 21.11.61, s. 3; Zwrot 1961, grudzień, s. 12.
51. Głos Ludu, nr 60 z 18.5.61, s. 4.
52. Zwrot 1961, kwiecień, s. 14.
53. Zwrot 1961, październik, s. 15.

- o - o - o -

Rocznik "Głos Ludu 1961" znajduje się w archiwum redakcji /Głosu Ludu/ w Ostrawie.

- o - o - o -